

Ο θεός Διόνυσος είδε την εγγονή της Ευρώπης και κόρη του Μίνωα, την Αριάδνη, να κοιμάται στην ακρογιαλιά της Νάξου και την ερωτεύτηκε. Την πήρε στον Όλυμπο αλλά έσμιξαν στη Λήμνο και εκεί γεννήθηκαν οι γιοι τους Οινοπίωνας, Στάφυλος και Θόας που, όταν μεγάλωσε, έγινε βασιλιάς του νησιού κι απέκτησε μια κόρη, την Υψιπύλη. Ο Οινοπίωνας βρέθηκε βασιλιάς στην Χίο. Ο Στάφυλος απέκτησε τρεις κόρες από την Χρυσόθεμη αλλά το όνομά του συγχέεται με άλλους ως ο πρώτος που έφαγε σταφύλια.

Η Λήμνος ήταν το νησί του θεού Ήφαιστου που ήταν παντρεμένος με την Αφροδίτη. Αυτή τη λεπτομέρεια οι γυναίκες του νησιού την ξέχασαν και δεν τιμούσαν την θεά του έρωτα όπως της έπρεπε. Θύμωσε η Αφροδίτη κι έκανε τα κορμιά τους να βγάζουν άσχημη μυρωδιά που έκανε τους άντρες να μη θέλουν να πλαγιάσουν μαζί τους. Πλάγιαζαν με αιχμάλωτες που είχαν φέρει από την Θράκη.

Όταν το κακό παράγινε, οι γυναίκες της Λήμνου οργάνωσαν συνωμοσία και μέσα σε μια νύχτα έσφαξαν όλους τους άντρες του νησιού και τις αιχμάλωτες ερωμένες τους αλλά και όλα τα αγόρια. Ο μόνος που γλίτωσε, ήταν ο Θόας που σώθηκε χάρη σε επέμβαση της κόρης του Υψιπύλης.

Κατά μία εκδοχή, με υπόδειξη του παππού της θεού Διόνυσου, η φιλόστοργη κόρη έβαλε τον πατέρα της μυστικά σε ένα σεντούκι και το έριξε στη θάλασσα. Τα κύματα έβγαλαν το σεντούκι στην Χίο, όπου βασίλευε ο αδελφός του.

Η παράδοση αναφέρει αποίκους από τη Λήμνο που έφτασαν στην Χίο με αρχηγό τους οικιστή τον Οινοπίωνα. Βασίλευε ειρηνικά ώσπου στα μέρη του ξέπεσε ο ωραίος Ωρίωνας, ο γίγαντας κυνηγός.

Η αποίκιση τοποθετείται στα μέσα της 2ης χιλιετίας π.Χ. που συμπίπτει με την εξάπλωση του μινωικού πολιτισμού. Είδε και ερωτεύτηκε τη Μερόπη, κόρη του βασιλιά. Την ζήτησε από τον πατέρα της, επίσημα. Αυτός δέχτηκε, με την προϋπόθεση ότι ο Γίγαντας θα εξολόθρευε όλα τα θηρία που υπήρχαν στο νησί. Εύκολη δουλειά για τον Ωρίωνα. Σε λίγο, είχε τελειώσει. Ο Οινοπίωνας όμως αρνήθηκε να δώσει τη Μερόπη, γυναίκα του. Ο Ωρίωνας έπνιξε τον πόνο του στο κρασί αλλά παραήπιε και μέθυσε. Βρήκε τη Μερόπη και την βίασε.

Ο Οινοπίωνας έκανε πως δεν κατάλαβε, τι έγινε. Την επομένη, πότισε τον Ωρίωνα τόσο κρασί ώστε ο Γίγαντας έπεσε ξερός. Ο Οινοπίωνας τον τύφλωσε και τον πέταξε σε μια παραλία. Όταν το πρωί, ο Ωρίωνας συνήλθε από το μεθύσι, διαπίστωσε ότι δεν έβλεπε αλλά κατάλαβε ότι βρισκόταν πλάι στην θάλασσα. Έφυγε περπατώντας πάνω στην θάλασσα.

Είχαν περάσει χρόνια, αφότου συνέβησαν όλα αυτά, όταν το σεντούκι ξεβράστηκε στην παραλία της Χίου. Το βρήκαν οι άνθρωποι του βασιλιά και το πήγαν στον Οινοπίωνα. Αυτός το άνοιξε, βρήκε μέσα τον αδελφό του ζωντανό και πολύ χάρηκε. Τα δυο αδέλφια μοιράστηκαν το βασίλειο της Χίου.

Κατά μια άλλη εκδοχή, το σεντούκι βγήκε στην Οινοίη, όπου ο Θόας κοιμήθηκε με μια ναϊάδα (νεράιδα) που του έκανε γιο τον Σίκινο. Κι από τότε, η Οινοίη μετονομάστηκε σε Σίκινο. Κατά μια τρίτη εκδοχή, τη νύχτα της μεγάλης σφαγής, η Υψιπύλη έκρυψε τον πατέρα της στον ναό του Διονύσου και τον έντυσε σαν ξόανο του θεού. Την επομένη, πρότεινε στις άλλες να κάνουν τελετή καθαρμού για το έγκλημά τους. Στα πλαίσια της τελετής, κατέβασε τον ντυμένο ξόανο του θεού πατέρα της στην παραλία και τον τοποθέτησε σε ένα πλοίο που το έσπρωξε μαζί με τις άλλες να ξανοιχτεί στο πέλαγος. Το πήραν τα κύματα και το πήγαν μακριά, στην Ταυρική χερσόνησο (Κριμαία). Εκεί, ο Θόας έγινε βασιλιάς και ιερέας της Άρτεμης, αν και υπήρχε έθιμο οι κάτοικοι να θυσιάζουν στην θεά όποιον ξένο ξέπεφτε στον τόπο τους.

Βρισκόταν εκεί, ιέρεια της θεάς, η κόρη του Αγαμέμνονα και της Κλυταιμνήστρας, Ιφιγένεια. Την είχε μεταφέρει από την Αυλίδα η ίδια η θεά, όταν την άρπαξε από τον βωμό, όπου επρόκειτο να θυσιαστεί. Σύμφωνα με την τραγωδία του Ευριπίδη «Ιφιγένεια εν Ταύροις», όσο ήταν εκεί, έφτασαν αναζητώντας την ο αδελφός της Ορέστης και ο φίλος του, Πυλάδης. Κατά μια εκδοχή, ο Ορέστης συγκρούστηκε με τον Θόα και τον σκότωσε. Κατά τον Ευριπίδη, οι δυο νέοι προσήχθησαν στον βωμό, επειδή υπήρχε η παράδοση οι ξένοι που ξέπεφταν εκεί να θυσιάζονται,. Ορέστης και ιέρεια Ιφιγένεια αναγνωρίστηκαν. Επενέβη η θεά Αθηνά, γλίτωσε τα αδέλφια και τα έστειλε στη Βραυρώνα.

(τελευταία επεξεργασία, 25 Φεβρουαρίου 2021)

